

Informe final exploració d'activitats econòmiques en entorn economia de les cures.

Eixample

Febrer de 2018

Ajuntament
de Barcelona

Barcelona
Activa

Laboratori
d'emprenedoria
social
cooperativa

COOP

COOP

ÍNDEX

1. Exploració i anàlisi de la demanda de cures al territori de l'Eixample.	4
2. Anàlisi de l'oferta de serveis de cura a l'Eixample	11
3. Identificació i dinamització d'agents susceptibles de promoure i prestar activitat econòmica en l'àmbit de les cures.	26
4. Conclusions	31
5. Mapa agents	34
6. Metodologia de l'estudi i Accions realitzades	38
7. Documentació consultada	36

Annexes

Exploració i anàlisi de la demanda de cures al territori de l'Eixample.

ANÀLISI SOCIODEMOGRÀFIC POBLACIÓ BENEFICIÀRIA DELS SERVEIS DE CURES:

El territori on s'ha desenvolupat l'exploració és el districte de l'Eixample, segons l'informe estadístic del districte de l'Eixample del 2017 del Departament d'estudis i programació de l'Ajuntament de Barcelona. L'Eixample té una població de 264.000 habitants, és el districte amb major nombre d'habitants, el 16,4% de la població de la ciutat i una densitat neta superior a la mitjana.

També és el districte amb l'índex d'envelliment més alt de Barcelona, amb una esperança de vida i índexs de solitud de la gent gran per sobre els valors de ciutat i una taxa de natalitat lleugerament inferior.

Taula 1: Dades demogràfiques i socials del districte

SERVEIS SOCIALS	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	% var. Interanual última dada	Darrera dada disponible	Pes Dte./ Ciutat o Valor BCN
Població de 85 i més anys que viu sola (valor absolut)	4.132	4.263	4.424	4.511	4.586	4.751	4.795	0,9%	2016	19,8%
Població amb discapacitat reconeguda	19.654	20.650		21.296	21.261	19.693		-7,4%	2015	15,1%
Nombre de PIRMIS per districte										
Nombre d'expedients	408	278	221	199	195	188	180	-4,3%	2016	6,5%
Nombre de beneficiaris	662	443	326	285	298	292	277	-5,1%	2016	4,9%
Persones ateses als centres de Serveis Socials	8.887	9.493	10.041	9.886	9.792	10.172	10.123	-0,5%	2016	13,0%
Persones usuàries amb algun servei de SAD	2.446	2.522	2.647	2.552	2.398	2.424	2.652	9,4%	2016	12,8%
Persones ateses amb teleassistència	8.368	9.269	9.954	11.050	11.829	12.539	13.232	5,5%	2016	16,3%
Menors atesos pels EAIAS	222	247	235	263	240	244	255	4,5%	2016	7,2%
Places residències gent gran (públiques i privades)	3.709	3.645	3.543	3.477	3.491	3.461		-0,9%	2015	24,7%
Iniciativa pública	200	200	200	200	200	200		0,0%	2015	9,8%
Iniciativa social		322	320	352	295	352	352		0,0%	2015
Iniciativa mercantil		3.187	3.125	2.991	2.982	2.939	2.909		-1,0%	2015

Font: Informe estadístic del districte de l'Eixample 2017 del Departament d'estudis i programació de l'Ajuntament de Barcelona

El total de població major de 65 anys al districte a l'any 2016 era de 58.857 persones, de les quals gent gran major de 85 anys que viu sola eren 4.751 persones, i si desagreguem per sexes, les dades del padró del 2017 ens diuen que del total de persones majors de 65 que viuen soles 12.581 son dones i 3.760 homes, observem una significativa feminització del perfil de persones grans soles.

Si ens fixem en dades dels serveis públics de l'eixample, segons dades del 2016, hi havia 13.231 persones amb servei de teleassistència i tan sols 2.652 persones amb algun dels serveis de SAD de serveis socials. Tenint present que a aquest dos últims serveis podrien accedir també persones amb discapacitat o amb altres situacions de dependència que podrien ser menors de 65 anys.

Pel que fa a les residències, segons dades del Consorci de serveis socials de Barcelona del 2017, el total de places és de 2.426, de les quals 1.122 són de caràcter públic i 1.288 privades acreditades. Segons les dades del Consorci de serveis socials de Barcelona, al 2017 la llista d'espera per les residències del districte de l'Eixample era de 1.853 persones.

Per tant, a nivell global del districte, el col·lectiu de gent gran major de 65 anys representa el 22,3 % de la població total de l'Eixample, i si ens fixem en les

dades de persones ateses pels serveis públics del paràgraf anterior, podem observar que existeix un nombre elevat de persones que no s'està atenent des d'aquest serveis, havent així una demanda implícita al territori que deu ser coberta per familiars de les persones grans o per serveis privats, ja siguin persones treballadores de la llar contractades directament per la família, ja siguin empreses privades d'atenció a la gent gran.

Donat que el nivell de renda familiar disponible és un dels més elevats de la ciutat de Barcelona i veiem les dades de l'enquesta de domicilis amb dades del padró del 2017, que ens diuen que hi ha a l'Eixample 6.462 llars on viu una persona major de 65 i una persona major de 18 anys, sent el districte amb major nombre de llars amb aquesta característica de tota la ciutat. Al districte també trobem una altra dada significativa, doncs tenim el nombre més elevat de domicilis mixtos de la ciutat de Barcelona, on una de les persones té nacionalitat estrangera i l'altra no, amb un total de 13.464 llars mixtes.

A partir de les dades del paràgraf anterior, podríem afirmar, que és molt probable que algunes d'aquestes llars mixtes estiguin composades per una persona gran amb un cert grau de dependència i una treballadora de la llar interna, que donarien resposta privada a la necessitat de cures que no està cobrint el sector públic ni les residències. De fet, algunes de les entrevistes realitzades a serveis públics i entitats, ens afirmen que tenen detectat un elevat nombre de persones treballadores internes als domicilis, cuidant a persones grans.

Per totes aquestes dades del territori, l'exploració s'ha focalitzat en les cures a la gent gran, sense explorar en profunditat altres àmbits com la infància, o les persones en discapacitats que també són susceptibles de rebre serveis professionalitzats de cures.

Per altra banda, l'estudi ha hagut de profunditzar en dos dels barris del districte, com a representatius de la diversitat que podem observar dins del propi districte. Aquest barri són Sagrada Família i Antiga Esquerra de l'Eixample. A continuació mostrem algunes dades que ho justifiquen:

Taula 2: Dades comparatives barris, districte i ciutat.

	Sagrada Família	Antiga Esquerra de l'Eixample	Districte	Ciutat
Renda familiar	95,8	128,9	115,8	100
Població de més de 65 anys que viu sola	27,8	28,9	27,7	25,7
Índex de sobre envelliment	54,7	56	54,3	53

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del 2017 del Departament d'estudis i programació de l'Ajuntament de Barcelona

Com es pot observar a la taula, el districte de l'Eixample en global te una renda familiar superior a la de la ciutat de Barcelona. Però si observem els barri de Sagrada família i el de l'Antiga Esquerra de l'Eixample constatem una forta variació, dins del districte son els barris amb més baixa (95,8) i més alta (128,9) renda familiar. Per altra banda, tant en l'índex de sobreenvelliment com en l'índex de població major de 65 que viu sola els dos barris es situen per sobre del global de la ciutat de Barcelona.

A partir d'aquestes dades podem afirmar que al districte de l'Eixample hi ha una elevada probabilitat de demandes de cures a gent gran, per l'elevada taxa d'envelliment, sobre envelliment, esperança de vida i solitud.

PROSPECCIÓ BARRI IDENTIFICAR PERFILS FAMÍLIES USUÀRIES:

Pel que fa a la identificació de les famílies usuàries de cures principalment ha estat possible a través dels serveis públics, serveis socials i les treballadores socials dels Centres d'atenció primària (CAP), ja que tenen contacte directe amb persones usuàries de serveis relacionats amb la dependència, persones grans cuidadores que necessiten suport o altres familiars.

També ens han ajudat a identificar el perfil de famílies usuàries les entitats relacionades amb l'àmbit religiós, parròquies i entitats que ofereixen serveis d'intermediació laboral entre famílies i treballadores de la llar o de cures.

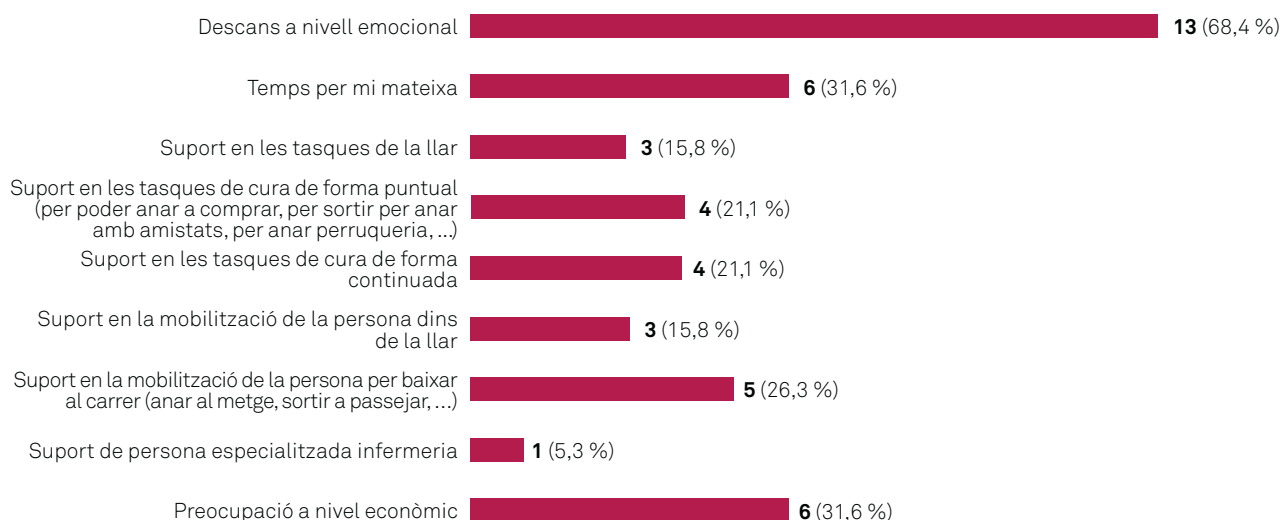
Per últim, la informació facilitada per les pròpies persones cuidadores i per les persones que reben cures i les seves familiars amb les quals hem pogut treballar al llarg de l'estudi.

Els principals perfils de persones susceptibles de rebre cures que s'han detectat són:

- Persones majors de 65 que viuen soles que necessiten un suport al domicili o altres àmbits relacionats amb la mobilitat dins i fora del domicili.
- Parelles de persones majors de 65 que necessiten cures de forma puntual o continuada, ja que les dues tenen un cert nivell de dependència. Principalment les parelles son marit i muller, dues germanes, filla i mare.
- Parelles de persones grans on una d'elles és la cuidadora principal però necessita algun suport físic i/o emocional. La cuidadora habitualment és una dona.

- Persones grans, soles o en parella, que encara tenen un grau d'autonomia alt però contracten algú de suport en les tasques de la llar i neteja.
- Persones grans amb un grau de dependència mitjà o alt, o deteriorament físic i cognitiu que accedeixen a una plaça de residència o disposen d'una treballadora interna.

Grafic 2: Necessitats de persones grans cuidadores. Elaboració pròpia a partir qüestionari famílies cuidadores.

El grau d'autonomia de les persones grans demandats de les cures es molt variable, en el territori s'ha detectat que els voluntaris de les parròquies i dels projectes comunitaris de les entitats i dels serveis públics estan formats per persones grans. Hem observat que la gent gran del territori conserva la seva autonomia fins edats més avançades al voltant dels 80 anys i de vegades hi ha demandes temporals de cures per una situació de dependència puntual com podria ser la recuperació d'una operació, caiguda, o malaltia temporal.

També s'ha detectat que la cerca de persones treballadores de la llar o de cures pot realitzar-se a través de familiars com serien per exemple els fills i filles de les persones grans, per les pròpies persones grans i també per veïnes i/o amigues de les persones grans. La cerca i la contractació es donen principalment per poder satisfer necessitats bàsiques de cures i no per aspectes més relacionats amb la solitud i la participació en la comunitat.

A través de la informació recollida respecte a com contacten les famílies amb les persones cuidadores treballadores, veiem que els canals més utilitzats per ordre són:

- El boca orella amb amics, familiars, o altres cuidadores
- Serveis socials, principalment en cas de tenir assignat un SAD, però també en altres casos.
- Parròquies
- Entitats que fan tasques de intermediadores (Càrites, Fundació Mambre, Centre social Maria Immaculada, i alguna parròquia)
- Agències de col·locació i plataformes de internet.

A partir de les entrevistes amb serveis i entitats i dels qüestionaris a persones cuidadores i de les sessions de treball de l'estudi, podem dir que existeixen unes demandes no cobertes o més difícils de cobrir per l'oferta actual:

- Suport als cuidadors de persones grans que sovint també són persones grans: suport en la mobilització dins de la llar, suport per baixar al carrer, acompanyament al metge, suport de cura en moments puntuals per disposar de temps lliure, per anar a comprar, per poder disposar de temps per la cura de la persona cuidadora.
- Necessitat d'ampliació hores del SAD o creació de serveis complementaris per poder donar resposta real a les necessitats de gent gran.
- Places de residència i centre de dia públics, i més distribuïts per tots els barris del districte. O bé invertir en altres models de habitatge amb suport que puguin donar resposta a aquesta necessitat.
- Resulta difícil trobar persones cuidadores internes en domicili, principalment per les dificultats de conciliació familiar, per la manca de temps de descans i dificultats de contractació d'una segona persona pels caps de setmana, també per la dificultat de garantir els drets de les persones treballadores.
- Resulta difícil trobar persones cuidadores per substituir a les cuidadores habituals en cas de malaltia, o altres causes imprevisibles. I més encara que aquestes siguin de confiança.
- Necessitat de més recursos econòmics, renda familiar disponible, per poder tenir cura del familiar i a la vegada no perdre qualitat de vida de la persona cuidadora de la família.

- Detectem preocupació de la persona cuidadora major de 65 anys, respecte que passarà quan sigui ella depenent també, o no pugui fer-se càrrec de la persona de forma temporal.
- Dificultat per contractar a persones des de les famílies, en els casos de rendes baixes més presents al barri de Sagrada Família.
- Detectem que les famílies i les pròpies persones que reben les cures, necessiten suport per poder buscar, contractar i fer tots els passos legals per tenir una persona cuidadora contractada. És necessari un servei públic que pugui assessorar i tal vegada fer les gestions. Així mateix caldria donar a conèixer aquest servei per a que la gent que ho necessita el conegui. Les famílies desconeixen l'existència de les entitats que actualment estan oferint aquests serveis al territori i a la resta de la ciutat.
- Necessitat de generar xarxa al voltant de les cures, generar accions comunitàries que complementin els serveis més assistencials. Arribant a una resposta més integral del que és la cura.

ALTRES FACTORS CARACTERÍSTICS DEL BARRI QUE INCIDEIXEN EN LA PROVISIÓ DE CURES:

Segons el departament d'estadístiques de l'ajuntament de Barcelona “*El pes de la població estrangera és superior al del conjunt de Barcelona, amb una composició on predominen nacionalitats de la UE i xinesos. És un districte amb un nivell de renda superior a la mitjana i un elevat nivell d'estudis de la població, on 4 de cada 10 ciutadans (♣ 16 anys) té estudis universitaris (o CFGS). La superfície d'activitat està especialitzada en oficines i comerç i al districte es concentra el 40% dels establiments hotelers, però la més baixa ràtio de verd urbà per habitant de la ciutat.*”

Les característiques de l'espai públic de l'Eixample dificulten l'ús social i comunitari per part de la població. Principalment la poca quantitat de zones verdes i enjardinades, pocs bancs en els carrers i la disposició dels mateixos i el gran volum de circulació de vehicles pels principals carrers del districte.

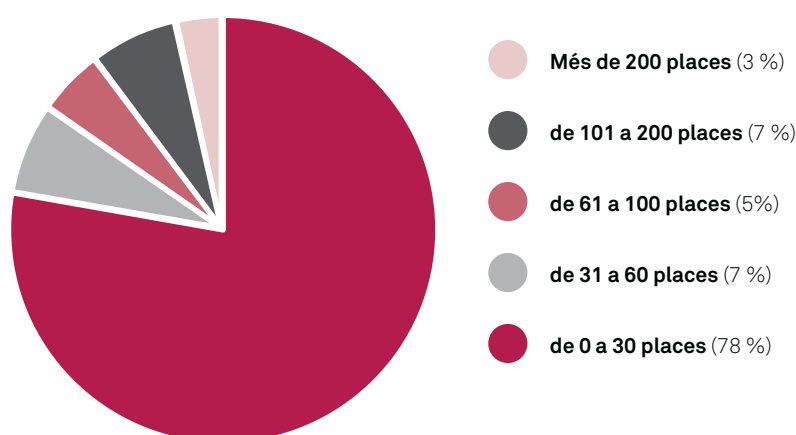
També és un districte molt gran en quant a superfície en metres quadrats, això fa que les distàncies entre els serveis públics i recursos del districte sigui gran, dificultant l'accés a peu de les persones.

Per últim, és un districte amb una gran presència d'entitats de segon nivell en tots els àmbits. Podem trobar les oficines d'entitats de familiars de persones amb discapacitat, malalties cròniques o degeneratives, entitats de les pròpies persones amb discapacitats i/o malalties, amb un total de 32 entitats detectades.

Pel que fa específicament al col·lectiu de gent gran hi ha entitats de segon nivell de familiars de persones grans (Associació Catalana de Familiars i Usuaris de Centres Geriàtrics Assistits,...) i Federacions de diferents àmbits de persones grans de Catalunya (Associació de Prejubilats, Jubilats i Pensionistes de Catalunya i altres entitats de jubilats de diferents sectors, ACA, Federació d'Associacions de Gent Gran de Catalunya, Federació d'Organitzacions Catalanes de Gent Gran,...) El total d'entitats identificades que tenen relació amb la gent gran al districte és de 39.

Tal i com ja s'ha comentat, hi ha un gran nombre de residències al territori, 59 en total, moltes concentrades per la zona de Plaça Tetuan i Gran Via de les Corts Catalanes, tot i així no hem detectat vinculació a projectes comunitaris ni participació en els barris on estan situades. Una altra característica és que la gran majoria, el 78%, de les residències del districte són de menys de 30 places.

Grafic 3: Residències de l'Eixample 2017. Percentatge per nombre de places.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de serveis socials. 2017

La gran majoria de les places privades és concentren en les residències que tenen més de 100 places, tot i que de les 46 residències de menys de 30 places, hi ha 11 que són totalment privades.

Per últim, al districte hi ha la seu d'entitats d'iniciativa social proveïdores de serveis de cures, agències de col·locació i empreses de serveis per gent gran. Tampoc hem detectat que aquestes entitats tinguin relació amb l'entorn i els projectes de gent gran del districte.

Per tant, gran part del teixit associatiu del territori no està vinculat al propi territori i no promou ni participa de projectes o iniciatives de cures a la gent gran.

2

Anàlisi de l'oferta de serveis de cura a l'Eixample

ANÀLISI DE L'OFERTA DELS SERVEIS I RECURSOS PÚBLICS I PRIVATS EXISTENTS PER LA COBERTURA DE NECESSITATS DE CURA DE LES PERSONES QUE VIUEN AL TERRITORI.

L'oferta de serveis i recursos públics que descrivim a continuació, intenten cobrir les necessitats bàsiques de cura de les persones grans dependents, majoritàriament mitjançant el desplegament de la Llei de Promoció de l'Autonomia Personal i Atenció a les persones en situació de dependència.

Tot i aquesta intenció, s'ha detectat tant per part dels serveis públics, com per les persones que reben cures i els seus familiars que aquest recurs són insuficients. Fins i tot amb un alt grau de dependència els recursos públics que reben les persones són insuficients per garantir la cobertura de les necessitats.

Un dels exemples il·lustratius d'aquesta situació que els agents ens han descrit és el de les poques hores del servei de Servei Ajuda Domiciliària (SAD). Les hores assignades es decideixen a partir d'uns barems on hi ha tres graus de dependència, el grau III, el màxim que li poden concedir a una persona disposa de entre 46 i 70 hores mensuals, el grau II, entre 21 i 45 hores mensuals i el grau I un màxim 20 hores mensuals. Aquest servei tot i ser públic té un copagament que es calcula a partir de l'Índex de Renda de Sufficiència de Catalunya, per tant no és un servei gratuït per la població que superi aquest Índex que pot pagar entre el 10% i el 65% del cost del servei.

Un fet destacat és el de que els projectes comunitaris i de voluntariat intenten complementar aquesta mancança i donar resposta a altres necessitats de cura de la gent gran que van més enllà de l'alimentació, higiene i neteja de la llar, associades principalment a la prevenció de la solitud i l'aïllament.

Aquesta situació i el nivell de renda familiar disponible del districte que és el segon més alt de la ciutat de Barcelona, ens porta que moltes de les persones grans i les seves famílies recorren al proveïment de cures a través del sector privat o la contractació directa de persones cuidadores.

A continuació descrivim l'oferta dels recursos públics i privats que hi ha al districte per cobrir les necessitats de cures en persones majors de 65 anys:

Serveis i recursos públics:

Catàleg serveis socials.

Llei de Promoció de l'Autonomia Personal i Atenció a les persones en situació de dependència.

SAD: El servei d'ajuda a domicili comprèn dos tipus de servei:

L'atenció personal, que es dirigeix fonamentalment a la cura de la persona o persones ateses en el domicili i el suport a l'entorn cuidador. Inclou tasques de recolzament en la higiene i cura personal, suport en el control de l'alimentació i la medicació, mobilització de la persona. També pot incloure tasques d'acompanyament, d'ajuda en l'adquisició d'hàbits i altres complementàries.

La neteja de la llar, que és un servei de suport a la neteja ordinària de l'habitatge i al seu manteniment en condicions acceptables d'higiene i salubritat. Només es prescriurà aquest servei com a complementari d'un servei d'atenció personal.

Servei de Teleassistència:

Teleassistència bàsica

És un servei d'atenció domiciliària que permet a la persona usuària estar connectada les 24 hores tots els dies de l'any a un equip de professionals per avisar-los en cas de necessitat o urgència. Des de la central receptora uns professionals atenen la consulta i activen, si cal, el recurs més adient a la situació: localitzar els familiars o persones de contacte, desplaçar al domicili de l'usuari una Unitat Mòbil, activar altres serveis d'urgència (061, Bombers, Guàrdia Urbana,...).

Té per finalitat ajudar les persones grans o amb discapacitat perquè puguin continuar vivint al seu domicili sense sentir-se aïllades i en les millors condicions possibles

A més d'actuar en casos d'emergència, el servei també actua de forma preventiva mantenint un contacte continuat amb la persona usuària i acollint demandes de soledat, aïllament i/o inseguretat que poden patir persones grans, amb dependència i/o discapacitat que viuen soles.

Teleassistència avançada

Els Dispositius Perifèrics tenen per objectiu incrementar la seguretat de la persona usuària i la del seu entorn. Són complements de seguretat per a la detecció de riscos per a la salut de la persona usuària i/o de la seva llar, tal com el detector de fum, detector de gas, el dispositiu d'obertura de porta i el de passivitat de l'usuari.

Es troben integrats en el funcionament del Servei de Teleassistència i per tant resulta imprescindible tenir un aparell de Teleassistència per disposar d'aquest servei.

Àpats a domicili: Servei d'assistència que porta els àpats a les llars de les persones grans que ho necessitin.

Àpats en companyia: És un servei diürn d'assistència a les activitats de la vida diària de persones grans en situació de fragilitat, orientat a potenciar un envelliment actiu i saludable, i que vol cobrir dues necessitats bàsiques:

- Facilitar una alimentació adequada.
- Facilitar un espai relacional de vincles d'amistat i de connexió amb la comunitat.

Poden beneficiar-se del servei:

- Persones majors de 65 anys, excepcionalment poden accedir persones de més de 60 anys amb discapacitat reconeguda de més del 33%.
- Persones grans soles en risc d'aïllament social.
- Persones que viuen en habitatges sense condicions per cuinar.
- Persones que tot i vivint en habitatges en bones condicions requereixen un seguiment dels hàbits d'alimentació, relacionals, d'higiene i de salut, fora del seu domicili.

Equipaments i projectes per persones grans de caràcter públic i/o comunitari:

Espais i Casals de gent gran:

Al districte de l'Eixample hi ha un total de 9 Casals/Espais de gent gran, la majoria de gestió municipal i 3 de la Fundació la Pedrera.

La seva distribució pels barris és: 1 Fort Pienc, 2 Dreta de l'Eixample, 2 Nova esquerra de l'Eixample, 2 Sant Antoni, 1 Sagrada família, 1 Antiga esquerra de l'Eixample.

Programa Viure i conviure:

Programa destinat a persones grans que es valen per si mateixes i que poden oferir una habitació, i a estudiants que tenen la residència habitual fora de Barcelona i necessiten habitatge mentre cursen estudis universitaris.

Aquest programa es du a terme en col·laboració amb la Fundació Catalunya - La Pedrera i es basa en fomentar la solidaritat, el coneixement i l'ajuda mútua entre dues generacions.

No hem trobat usuaris d'aquest programa al llarg de l'exploració, ni presència als espais de treball comunitaris.

Projectes que tenen com objectiu prevenir i donar resposta a la solitud no volguda i l'aïllament: de la gent gran: (5)

1 Projecte Radars:

L'objectiu del projecte és contribuir a què les persones grans que viuen soles o acompanyades d'altres persones grans puguin quedar-se a la seva llar amb la complicitat dels seu entorn. La prioritat és reduir el risc d'aïllament i d'exclusió social de la gent gran.

Al districte el projecte està en marxa en els barris de la Nova esquerra de l'Eixample i en Sagrada Família

A l'Antiga Esquerra de l'eixample la xarxa comunitària eixgran és qui gestiona un projecte de voluntariat similar a Radars.

2 Projecte Vincles:

Vincles BCN és un projecte pilot que prestarà a les persones grans una tauleta amb l'app i connexió a internet.

L'app Vincles és una aplicació que permet a l'usuari comunicar-se i interactuar mitjançant videotrucades i missatges de vídeo o veu, tant amb la seva família i amics com amb les persones grans que formen part del grup d'usuaris Vincles.

Actualment s'està fent-se el pilot al barri de Sagrada família.

3 Dins de la Xarxa comunitària de eixgran trobem:

Projecte Amb Tu? Liderat pel casal Lloïola

Accions de sensibilització i detecció de gent gran sola amb voluntaris de les entitats membres

4 Saviesses Liderat per Fundació Aroa.

Treballar solitud a partir de elaboració de material audiovisual que es comparteix en centres educatius.

5 Vicles: Liderat per Fundació Aroa.

Vincular dones majors de 65 anys, sense xarxa social., als recursos i serveis del barri de Sagrada Família

Residències gent gran

A l'estudi s'han identificat un total de 59 residències de gent gran amb un total de 2.426 places, de les quals tan sols 1.122 són públiques i 1288 privades acreditades, a l'any 2017 la llista d'espera era de 1853 persones pel total de residències de l'Eixample.

Les residències de l'Eixample majoritàriament tenen menys de 50 places, i tan sols hi ha dues que estan al voltant de les 200 places. També s'ha detectat, tot i no saber les causes, el tancament de residències en els últims anys tal i com s'observa en l'evolució de places de la taula 1.

Centres de dia per gent gran

Al districte hi ha un total de 12 centres de dia.

Projectes d'Habitatge:

Habitatges adaptats gent gran

Són habitatges adaptats a les necessitats de les persones grans (a nivell de mobilitat, accessibilitat, recursos, etc.) i amb els serveis de suport (sanitaris, alimentació, etc) que en un moment determinat poden necessitar aquestes persones en funció de la seva situació i autonomia personal. Es cedeixen en règim d'ús a aquelles persones grans que poder dur a terme una vida de manera autònoma.

Al districte de l'Eixample, el Patronat Municipal de l'Habitatge té:

En projecte 47 habitatges per gent gran. C/ Ali Bei, 100-102

En construcció 49 habitatges per gent gran C/ Viladomat,

Adjudicades 23 habitatges per gent gran en el C/ Campo Sagrado

Projectes de suport a la persona cuidadora:

Servei estades temporals en residències per a la gent gran (Respir)

Servei que ofereix la Diputació de Barcelona d'estades temporals en centres residencials, per donar suport a les famílies que atenen en el seu domicili a persones grans amb deteriorament físic i/o psíquic amb motiu de vacances, descans o d'altres necessitats. El servei està limitat a una estada màxima de dos mesos a l'any.

Grups de suport al cuidador promogut per serveis socials i Centres d'atenció primària:

Antiga Esquerra de l'Eixample i altres barris: Colla cuidadora

Sagrada Família: Programa integral cuidador

CAP Avinguda Roma: Grup de cuidadors experts

Projectes per les treballadores de els cures i de la llar:

Feines amb cor. Millora situació de les treballadores a domicili. Càrites i parròquies

Grup de autocora per treballadores de les cures de gent gran internes en domicilis. CAP Roger de Flor

Intermediació i formacions no certificades: Fundació Mambré i Centre social Maria Immaculada

SERVEIS PRIVATS DE CURES A GENT GRAN:

Pel que fa als serveis privats que proveeixen de cures per gent gran, es detecta que el servei pot venir de fora del territori, en el cas d'empreses proveïdores de cures. Tot i així al propi territori hi ha empreses que es dediquen a aquesta activitat, principalment gestionen residències i/o ofereixen el servei de ajuda a domicili, neteja i serveis d'assistència mèdica a la llar.

A continuació presentem una taula resum dels serveis de cures a partir de la informació recollida de les empreses privades presents al districte:

Serveis sanitaris	Serveis domèstics	Altres
Infermeria	Tasques de la llar	Assessoria jurídica
Fisioteràpia	Compra i preparació menjars	Perruqueria a domicili
Podologia	Visites mèdiques	Jardineria
Servei d'òptica a domicili	Acompanyament en ingressos hospitalaris	Xofer
Psicologia	Àpats a domicili	Cura de mascotes
Rehabilitació a domicili	Higiene personal i medicació	Adaptació de la llar per persones amb mobilitat reduïda: llits adaptats, cadires rodes,...
	Mobilitzacions	Eliminació barreres arquitectòniques
	Companyia	
	Animació i acompanyament a activitats	

Aquestes empreses ofereixen un servei de 24 hores, amb personal intern i extern, amb una jornada completa o per hores, i poden realitzar ràpides substitucions en cas de malaltia, vacances o altra causa que impedeixi a la persona cuidadora assistir al seu lloc de treball. Per tant, el nivell de cobertura de necessitats és més alt, però el model de cures és absolutament assistencial.

Podem trobar empreses de dos tipus pel que fa a la contractació, les que contracten directament al personal dins de la seva plantilla i les que són agències

de col·locació on és la família qui fa la contractació amb un assessorament i acompanyament jurídic.

Habitualment aquestes empreses ofereixen el servei de cures i el de neteja de la llar en una mateixa professional, mentre la persona gran no requereixi unes cures a nivell mèdic.

CONDICIONS DE LES PERSONES QUE PROVEEIXEN CURES

La diversitat de situacions de les persones cuidadores que treballen de forma remunerada és molt alta i variable.

A partir de la informació recollida podem mostrar situacions a mode de itinerari comú de les persones treballadores de la llar i de les cures.

Itinerari	Condicions
Arribada al país sola o amb situació de reagrupament familiar: Treball sense contracte o amb contracte en regim especial de treballadora de la llar, habitualment les primeres feines a les quals accedeixen són com interna	<p>Sense contracte: desprotecció davant vulneració de drets i dificultats per canviar la situació.</p> <p>Amb contracte regim especial treballadora de la llar: desigualtats respecte a l'estatut dels treballadors, dificultats per garantir els mínims que descriu el contracte.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Salari mínim interprofessional però poden retenir-li fins un 45% del salari per despeses de lloguer i menjar. • No treballar més de 40 hores setmanals. • Les prestacions són de 7 dies per any treballat. • No hi ha obligació de formalitzar contracte per escrit, però sí que s'ha de donar de alta a la seguretat social. • 10 hores de descans mínimes entre jornada diària. • Poden fer-se hores extres però s'ha de pagar com a tals, i no poden superar ... • Hi ha dret a vacances remunerades i baixes. • Poden iniciar la regularització. <p>Per tenir personal fixe haurien d'haver mínim tres persones contractades. La persona que treballa entre setmana, una persona pels caps de setmana i una persona de suport. Les famílies habitualment no tenen una renda suficient per permetre aquesta triple contractació.</p>
Treball sense contracte o amb contracte en regim especial de la llar. Treballant en diferents domicilis per hores.	<p>Milloren les condicions reals en diferents aspectes:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Incrementen el temps real de descans i poden conciliar amb la seva vida familiar, tenen la seva pròpia llar. • Amb menys hores de treball aconsegueixen una major remuneració, tot i les perdudes de temps i diners en desplaçaments. • Major capacitat i autonomia per organitzar la seva vida. • Amplien la xarxa de suport i de possibles clients.

Treball amb contracte per compte d'altre, després de realitzar formació professionalitzadora habitualment de Auxiliar de geriatría o Auxiliar d'Atenció a Domicili	<p>Accés a treballs dins del regim general de treballadors.</p> <p>Contractació per part d'empreses que ofereixen SAD, Residències, neteja,...</p> <p>Milloren la seva situació personal i laboral.</p> <p>Salaris base de les auxiliars de suport a domicili esta al voltant de 970 euros mensuals.</p>
Altres situacions per arribar a clients	<p>Autònomes que treballen per plataformes de internet.</p> <p>Agències de col·locació. Cerquen treballadores i assessoren les famílies per fer la contractació, de vegades fan seguiment de la persona cuidadora.</p> <p>Contractació directa per comunitats religioses formades per persones grans</p>
Emprenedores	<p>S'ha detectat alguna dona que ho havia intentat però per les dificultats a nivell de complexitat legislativa i per la manca de diners per iniciar negoci, ho havia descartat.</p>
Canvi de sector d'activitat.	<p>Algunes treballadores de la llar, canvien de sector d'activitat.</p>

Les persones treballadores amb les quals hem pogut parlar de la seva situació a través dels qüestionaris i del focus grup, ens han facilitat la seva visió de la situació laboral i personal per la qual han passat des de que van arribat a Catalunya, també que podrien fer per canviar i millorar la seva situació.

Aproximadament la meitat de les persones que hem detectat van venir soles, sense reagrupament familiar i van començar a treballar com a internes, algunes d'elles van començar a fer xarxa a través de la parròquia o entitats com Càritas. La gran majoria van passar més de cinc anys treballant al mateix domicili i cap d'elles voldria tornar a treballar de interna en domicili amb les condicions que van tenir.

Les problemàtiques associades a el treball de fixa interna al domicili son:

- Poc de descans, la jornada no acaba mai, ja que no acostuma a haver persones de suport i si les persones grans es desperten a les nits la persona cuidadora va acumulant cansament físic i emocional.
- Dificultats per mantenir un vincle sa amb la persona cuidada. La convivència pot no ser agradable, si les persones cuidadores arriben sense conèixer a ningú o gairebé ningú i no disposen de temps per relacionar-se i la relació amb la persona cuidada és difícil, poden aparèixer casos de soledat, depressió i malestar psicològic en la cuidadora. Per altra banda, també pot donar-se un vincle fort entre la persona cuidada i la cuidadora, que molts cops acompanya a la persona gran fins que mor, o fins que ingressa a una residència. Si la cuidadora no ha creat xarxa amb altres persones externes, passa una situació de dol i de vegades no rep cap suport de la família amb la qual no te el mateix vincle que amb la persona cuidada.

- La poca relació amb l'entorn de la persona cuidadora fa que estigui molt desinformada dels seus drets, de llocs on anar a assessorar-se, formar-se, cercar noves feines, o simplement parlar de com es troba. S'ha detectat que habitualment són parròquies i entitats religioses les que primer acullen a aquestes dones i les faciliten nous treballs i suport.

Problemàtiques associades al treball per hores en domicilis sense estar contractades per compte d'altre:

- Dificultats per trobar domicilis nous, si tenen pocs domicilis treballen poques hores.
- Desplaçaments entre els domicilis suposen una despesa de temps i diners.
- Més dificultats d'aconseguir algun tipus de contracte de treballadora de la llar.

Problemàtiques associades com a treballadora familiar del servei de SAD de l'Ajuntament:

- Manca de comunicació o comunicació molt insuficient entre treballadora i empresa, dificultats per rebre resposta de la coordinadora del servei.
- Mala planificació de les hores de les treballadores, no es tenen en compte el temps en els desplaçaments entre domicilis assignats, ni es té en compte si les persones usuàries han de rebre un acompanyament mèdic.
- Poca concreció en els límits d'intervenció de la treballadora davant situacions d'emergència amb la persona usuària.
- Salari baix, inferior als 1000 euros al mes.

Problemàtiques associades a les treballadores de Residències:

- Salaris baixos inferiors als 1000 euros al mes, si es treballa mitja jornada és necessita un treball complementari.
- Tot i portar més de 20 anys treballant a la mateixa Residència no han percebut increments salarials, les taules salarials estan congelades fa anys.
- Les persones que estan contractant recentment tenen pitjors condicions laborals, s'està precaritzant més el sector.

- Tant l'alimentació, neteja i altres aspectes del servei als usuaris de les residències, que no tenen a veure directament amb els salaris de les treballadores estan reduint la seva qualitat.

Pel que fa a la cerca de feina i la contractació hem detectat els següents models:

- Contractació directa, en regim especial de treballadora de la llar, per part d'alguna persona de la família o de la pròpia persona que necessita el servei amb modalitat de hores o fixa interna, fent tasques de neteja i cura de persones.
- Treball sense contracte en domicili, amb modalitat per hores o fixa interna, fent tasques de cura de persones, neteja i altres.
- Contractació a través d'una entitat pública o privada que gestiona el servei de SAD, amb modalitat de treballadora familiar o treballadora domèstica.
- Contractació a través d'empreses o entitats que gestionen altres serveis per gent gran com per exemple residències, centres de dia, hospitals de dia, (Sanitas, Suara, Mutuam, Fundació Summa Humanitate...)
- Contractació a través de serveis que ofereixen les mútues i les assegurances de vida que les famílies poden tenir per altres motius.
- Contractació a través d'agències de col·locació de internet amb diferents variables (els demanen fer-se autònomes, algunes funcionen com una ETT, algunes contracten directament a la persona, altres gestionen un contracte amb les famílies,...) hi ha una minoria d'agències que sembla que treballen en col·laboració amb entitats públiques o d'iniciativa social i intenten garantir drets de les treballadores (per exemple reben subvencions del programa Incorpora, o col·laboren amb el programa Labora,...).
- Intermediació a través de bosses de treball d'entitats o fundacions que treballen contra el risc d'exclusió, dones, programa incorpora, etc.
- Intermediació a través de programes públics com el Labora o altres borses de treball públiques.

Altres necessitats expressades per les treballadores de les cures i de la llar:

- Necessitat d'informació relacionada amb els drets laborals: desconeixement de recursos i serveis.

- Necessitat d'un espai de trobada per compartir i fer-se suport entre elles, també assessorar-se i organitzar-se per la defensa dels seus drets com a treballadores.
- Millorar les condicions laborals: Un salari just i digne d'acord amb les tasques, no només un salari mínim irrisori, i més si es té en compte que moltes no treballen jornada completa.
- Millorar la informació i accés als circuits de cerca de feina, formació i ajudes. Dificultat de trobar cases o gent que cuidar. Generalment s'aconsegueix a través de conegudes o sinó s'ha d'anar a agències que moltes d'elles cobren per la intermediació
- Conciliació familiar: Necessitat de poder fer compatible treball i vida familiar
- Relacions entre empresari i treballadora: Clarificar els límits del treballador amb l'empleador. Definir bé quines són les tasques que corresponen a cada una de les figures treballadores dins d'una llar i clarificar-les amb les persones contractants.
- Tenir capacitat i conèixer els límits per prendre decisions dins de la llar on treballen en situacions on calgui d'una presa de decisions urgent o situacions d'abandonament familiar de la persona atesa.

ANÀLISI DE LES XARXES COMUNITÀRIES O DE SUPORT DEL TERRITORI

Als dos barris de l'Eixample on s'ha centrat l'exploració, l'Antiga Esquerra de l'Eixample i la Sagrada Família, existeixen respectivament dos entramats comunitaris que atenen necessitats de les persones grans, l'eixgran i el Pla Comunitari de Sagrada Família.

Són agents d'interès per a l'estudi ja que generen respostes a les necessitats de les persones grans des d'una vessant no econòmica i perquè són connectors potencials de les persones treballadores i les persones amb necessitat de cures.

També s'ha detectat un projecte incipient a la Dreta de l'Eixample liderat pel CAP Roger de Flor, el qual està vinculat a la taula de salut del PDC Sagrada Família, però inicialment és un projecte autònom.

Xarxa Comunitària eixgran

L'eixgran és una taula comunitària actualment centrada en l'atenció a persones grans, especialment a persones grans que viuen soles, tot i que en el passat també s'ha centrat en pal·liar els efectes de la crisi al territori.

Participen actualment d'aquesta taula:

- Serveis socials de l'Antiga Esquerra de l'Eixample
- CAP Casanoves
- Agència de Salut Pública de Barcelona
- EMMAUS
- Casal Loiola
- Amics de la gent gran
- Caritas
- Colla cuidadora
- Parròquies

Les accions dutes a terme al llarg del procés de l'estudi amb eixgran s'han centrat en un acompanyament en repensar i reestructurar l'entramat comunitari del territori per tal de poder treballar conjuntament i actuar de manera més productiva i coordinada en els seus objectius. Per això s'ha hagut de plantejar un procés de 3 sessions, amb una futura continuïtat a assumir per la pròpia taula, on consolidar i madurar l'entramat en si mateix i la seva comunicació, generant nous lideratges, prioritzant objectius i facilitant eines de treball conjunt.

El procés de treball dut a terme amb les participants i les dinàmiques naturals del territori, dividit administrativament en Antiga i Nova Esquerra de l'Eixample, reforcen la idea de que tots dos barris haurien de treballar conjuntament en taules més àmplies on integrar els diferents agents que actuen a tota l'Esquerra de l'Eixample. El futur a mig termini sembla dibuixar-se a partir de la connexió de les taules de treball en salut i gent gran de tots dos territoris.

Actualment la xarxa de l'eixgran desenvolupa diferents projectes d'atenció a les persones grans de manera compartida:

Colla cuidadora: Iniciativa acompanyada per Serveis Socials i CAP Casanoves com impulsors, que ha esdevingut un grup que participa en espais de treball i activitats comunitàries al territori. El grup està format per persones cuidadores expertes d'un familiar malalt, amb alguna discapacitat o d'edat avançada que funciona com a grup relacional entre iguals centrat en les autocures i el suport mutu. Concentren les seves trobades en fer activitats de caire formatiu, lúdic i de relació.

Amb tu? Projecte de voluntariat que treballa a detecció i sensibilització de la soledat en gent gran, liderat pel Casal Loiola.

Les necessitats i dificultats que presenten aquests projectes giren al voltant de la sensibilització en matèria de cures. Una major sensibilització de la població envers la soledat de la gent gran permetria poder detectar amb major facilitat aquestes situacions i poder-les atendre de la manera més adequada i precoç possibles.

Actualment els serveis públics són qui fa principalment la detecció de les persones grans soles i de forma conjunta amb les entitats treballen per donar-hi resposta. La sensibilització permetria també involucrar a més persones voluntàries als projectes per atendre a les persones grans, així com obrir un espai de reflexió pública sobre el tracte a les persones grans i en repensar el model d'atenció a les seves necessitats.

Xarxa Comunitària Sagrada Família

L'entramat comunitari de la Sagrada Família gira al voltant del Pla de Desenvolupament Comunitari. Actualment la taula de salut està centrada en l'eix de treball de persones grans.

Hi participen:

- PDC
- CAP Sagrada Família
- Projecte Vincles BCN
- Projecte Radars BCN
- Fundació Aroa
- Fundació Hèlia
- Biblioteca Sagrada Família - Josep M. Ainaud de Lasarte

Es realitzen diferents projectes comunitaris que poc a poc han anat traslladant el seu lideratge a les diferents entitats. Actualment hi ha 3 projectes que tenen relació amb les cures:

Projecte vincles liderat per la fundació Aroa, dins de l'estratègia comunitària del barri de sagrada família. Vincular dones (la majoria són majors de 65) als recursos i serveis del barri

Projecte Savieses: liderat per la fundació Aroa. Incidir en l'aïllament i solitud de la gent gran a través d'accions artístiques i de memòria històrica, especialment amb projectes audiovisuals que després es comparteixen a escoles i instituts, fent un treball intergeneracional.

Punt d'Informació al Voluntariat: liderat per la l'espai 210. Es posen en contacte persones que volen oferir el seu temps en algun voluntariat amb entitats del territori que pugin tenir necessitats a nivell voluntariat. A través d'aquest punt, s'ha detectat persones que volen oferir cures a nivell professional i no sabien on dirigir-les ni qui actua com a intermediari.

Projecte de suport i generació de xarxa per a dones interines

A finals de febrer del 2018 el CAP Roger de Flor posa en marxa un projecte grupal per a dones interines des d'on es vol generar un espai de suport mutu i de generació d'un teixit social per aquestes treballadores amb una mancança generalitzada de relacions socials amb iguals. Alhora també introduiran cap-sules formatives d'utilitat per les treballadores per millorar les seves capacitats laborals, emocionals i d'autocura.

Iniciaran un grup inicial amb 14 treballadores de les cures interines a la Dreta de l'Eixample i Sagrada Família de 12 o 13 sessions, una cada 15 dies, que finalitzarà al mes de juliol.

Es planteja la possibilitat de que aquest espai tingui continuïtat tant per les dones que participin en la primera edició com per un possible nou grup d'altres dones en situació similar al territori.

3

**Identificació
i dinamització
d'agents
susceptibles
de promoure i
prestar activitat
econòmica en
l'àmbit de les
cures.**

Detecció i selecció possibles col·lectius o perfils amb interès de professionalitzar-se

El total de persones detectades son:

Gènere	Nivell formatiu	Situació laboral actual	Tipus contracte	País d'origen	Detecció de la persona
Dona	Certificat Tècnica SAD	Treballant	Regim general	Equador	Enquesta carrer
Dona	Cursant Tècnic SAD	Atur/baixa laboral	Regim especial Treballadora llar	Salvador	Amiga
Dona	Curs sense certificat	Treballant	Regim especial Treballadora llar	Bolívia	Serveis socials
Dona	Sense estudis	Cerca de feina			CAP
Home	ESO sense certificat	Atur		Uruguai	Fundació Estudi i treball
Dona	Batxillerat	Cerca feina	Sense contracte	Colòmbia	Ns
Dona	Graduat escolar	Cerca de feina		Colòmbia	Ns
Dona	Llicenciatura no homologada	Cerca feina		Salvador	Fundació Estudis i treball
Dona	ESO	Cerca feina		Perú	Ns
Dona	Auxiliar Geriatria	Treballa a Residència	Regim general	Perú	Enquesta Carrer

Accions individuals i col·lectives

Les accions realitzades amb les persones treballadores de la llar i de les cures han estat:

- Enquestes al carrer
- Participació en una activitat reivindicativa dels sindicats per les treballadores de residències
- Sessió grupal de presentació estudi
- Focus grup de diagnòstic de necessitats
- Difusió entre els actors contactats del territori

Les persones detectades tenen interès en millorar la seva situació laboral i personal.

Pel que fa al perfil professional, de les 10 persones detectades, tan sols dues tenen un certificat de professionalitat, que son les mateixes que estan contractades en regim general. La resta de persones treballadores estarien interessades en poder aconseguir algun dels certificats, però o bé no disposen de temps, per no poder compaginar amb la feina, o econòmicament no s'ho poden permetre. També s'ha detectat un cas de necessitat d'homologació de

titulacions.

Després de l'estudi considerem aquest tipus de formació i la seva facilitació d'accés en els segon lot com una peça clau per millorar la seva situació en quant a drets laborals i altres factors associats.

Pel que fa al seu perfil professional i la seva experiència laboral les treballadores han proposat les següents formacions:

- Reciclar-se per poder tenir més oportunitats per promocionar dins de l'empresa.
- Curs / formació per a autocures (físic i emocional)
- Formació en l'àmbit psicològic per cuidar-se i per poder atendre millor.
- Formació empresarial
- Formació/capacitació en infermeria i fisioteràpia
- Formació econòmica, legal i en drets dels treballadors/es.

També han concretat diferents idees respecte a ajudes específiques i garantir accés a les formacions:

- Per temes de conciliació, i per mantenir el treball, per poder-hi accedir les formacions podrien tenir una part online.
- Ajudes per poder formar-se i treballar alhora
- Crear ajudes per persones que estan fora dels circuits, en una situació més vulnerable per ajudar-les a sortir de la situació. Ex: si una persona ha treballat en negre, no té accés a prestacions d'atur, ni a formacions del SOC, ni a cap ajuda. Crear ajudes específiques per aquestes situacions que facilitin formacions, desplaçaments, trobar feina amb contracte.

Pel que fa a la l'interès de empenedoria i creació d'una empresa pròpia, tres persones de les contactades han expressat el seu interès i motivació per aquesta línia, tot i que una de les persones expressava la possibilitat de muntar un negoci d'altre sector econòmic. La resta de treballadores han expressat la necessitat de trobar una feina o incrementar les hores de treball actuals.

Condicions que dificulten la millora de la seva situació o la creació d'una em-

presa o cooperativa expressades per les treballadores:

- Falta de temps en general per poder emprendre i manca de temps per a formar-se
- Manca de diners per començar un negoci
- Requisits legals com a dificultat i desconeixement de quins són
- Discriminació per edat a formacions o sectors de treball.
- Dificultat d'homologar titulacions estrangeres
- Manca de informació legal i laboral per a persones treballadores i empleadores.
- Els cursos amb certificació professional tenen un preu elevat i els que són gratuïts són curts, incomplets i insuficients per treballar i per a que et contractin.
- Si inicien alguna iniciativa empresarial: tenir en compte com aconseguir usuaris, com competir amb empreses grans, competència entre petites empreses que ho fan bé.

Pel que fa al perfil socioeconòmic de les persones detectades, hem vist que les participants majoritàriament hauran de compaginar el procés de emprenedoria amb dos factors.

El primer, és el de poder sostenir el seu treball actual, que majoritàriament desenvolupen en horari de matins.

El segon, en el cas de persones treballadores amb menors al seu càrrec que haurien de compatibilitzar el treball, el procés d'emprenedoria i la cura dels menors.

Per últim, en alguns casos, també s'han detectat persones en situació irregular, i/o sense ingressos, aquest fet pot dificultar més la seva participació en el procés d'emprenedoria, doncs haurien de tenir un acompanyament individualitzat per anar resolent aquestes problemàtiques de forma simultània al propi procés de emprenedoria.

Mapeig recursos serveis, xarxes ocupacionals i comunitàries claus al territori

Al Mapa podem trobar tres nodes independents a analitzar: (imatge a l'apartat 6.)

Node eixgran –Colla cuidadora:

Al barri de l'Antiga Esquerra de l'Eixample la Xarxa eixgran treballa amb l'objectiu de prevenir i donar resposta a les situacions d'aïllament i solitud de la gent gran. Aglutina entitats i serveis públics i conta amb voluntaris que fan sensibilització al voltant de la prevenció de l'aïllament.

La colla cuidadora forma part de la xarxa però també està formada per persones de diferents barris de l'Eixample i alguns serveis que col·laboren també pertanyen a altres barris del districte.

Node Sagrada Família

Aquest node té dos agents claus, la Taula de Salut que té com a objectiu principal la millora de la qualitat de vida de la gent gran i el Pla Comunitari que és l'enllaç de la majoria d'agents del territori i l'impulsor de la Taula.

Node Xarxa de treball de la llar just:

Aquesta xarxa treballa per tota la ciutat de Barcelona, però dues de les entitats membres tenen la seva seu al districte de l'Eixample. És la única xarxa que hem trobat que estigui centrada en aspectes ocupacionals i de intermediació afavorint la contractació en unes condicions mínimes.

4

Conclusions

Un dels aspectes claus que hem detectat és que existeixen unes necessitats i interessos comuns entre les persones treballadores i les famílies i persones que reben cures.

Aquestes necessitats i interessos, són difícils de treballar i donar resposta amb l'actual model de proveïment de els cures que situa a les persones treballadores en una posició de vulnerabilitat i a les famílies amb unes despeses i rol d'empresàries difícils de gestionar.

Creiem que hi ha una oportunitat de donar una resposta diferent, i experimentar un nou model de cures, si treballem conjuntament famílies i persones que reben les cures, treballadores i les xarxes comunitàries amb interès per millorar la qualitat de vida dels dos col·lectius.

Però també creiem que aquest camí és un procés que requereix temps per poder integrar als diferents agents. Per poder construir amb ells el nou model partint de les necessitats i motivacions. Creiem que el programa a mida i una formació professionalitzadora pot contribuir a millorar les condicions de les persones treballadores en alguns aspectes, sempre i quant es donin les condicions que garanteixin la seva participació.

**PERSONES
TREBALLADORES**

**NECESSITATS I
PROBLEMÀTIQUES COMUNES**

**FAMÍLIES I PERSONES QUE
NECESSITEN CURES**

Manca garantia drets
laborals

Dificultats conciliació

Poc descans i necessitats
autocora física i emocional

Dificultats accés a la
formació amb certificació
professional

Difícil accés a la
contractació i més en
concret al règim general

Necessitat de crear xarxa
relacional

Homologació titulacions

Informació:

-Recursos i serveis

-Assessorament legal i de
contractació laboral

-Intermediació: treballadora
cerca família VS família
cerca treballadora

**Relació de confiança i
estabilitat**

**Reconeixement professional
VS cures de qualitat**

-Formació

-Experiència laboral

-Contractació

**Rendes familiars baixes o
insuficients**

Incrementar hores atenció

**Suport emocional i suport
mutu**

Temps disponible

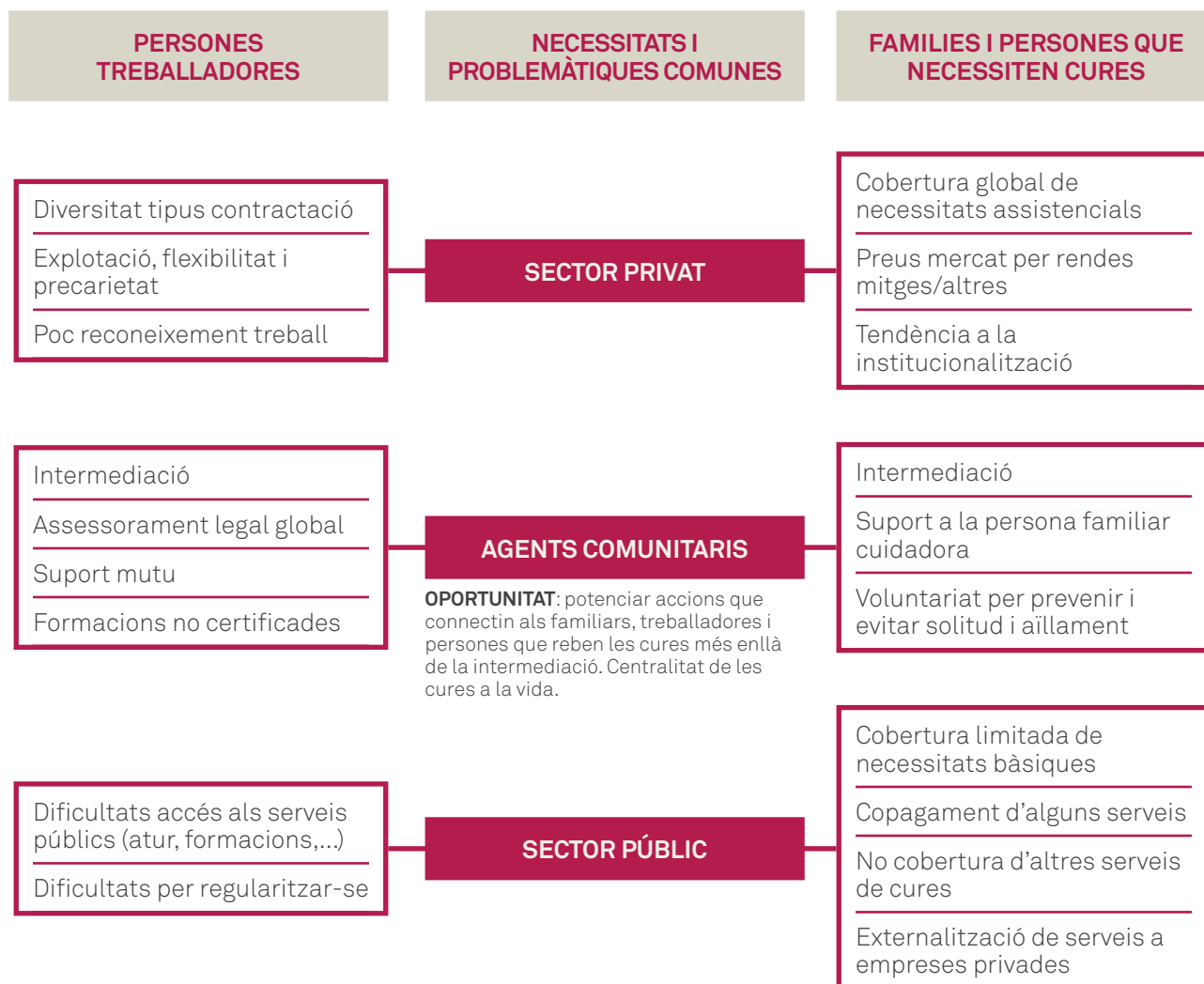
Dificultats cobertura de
totes les necessitats les
cures

Dificultats per la
contractació de més d'una
treballadora

Dificultats per cobrir les
baixes de les treballadores i
urgències

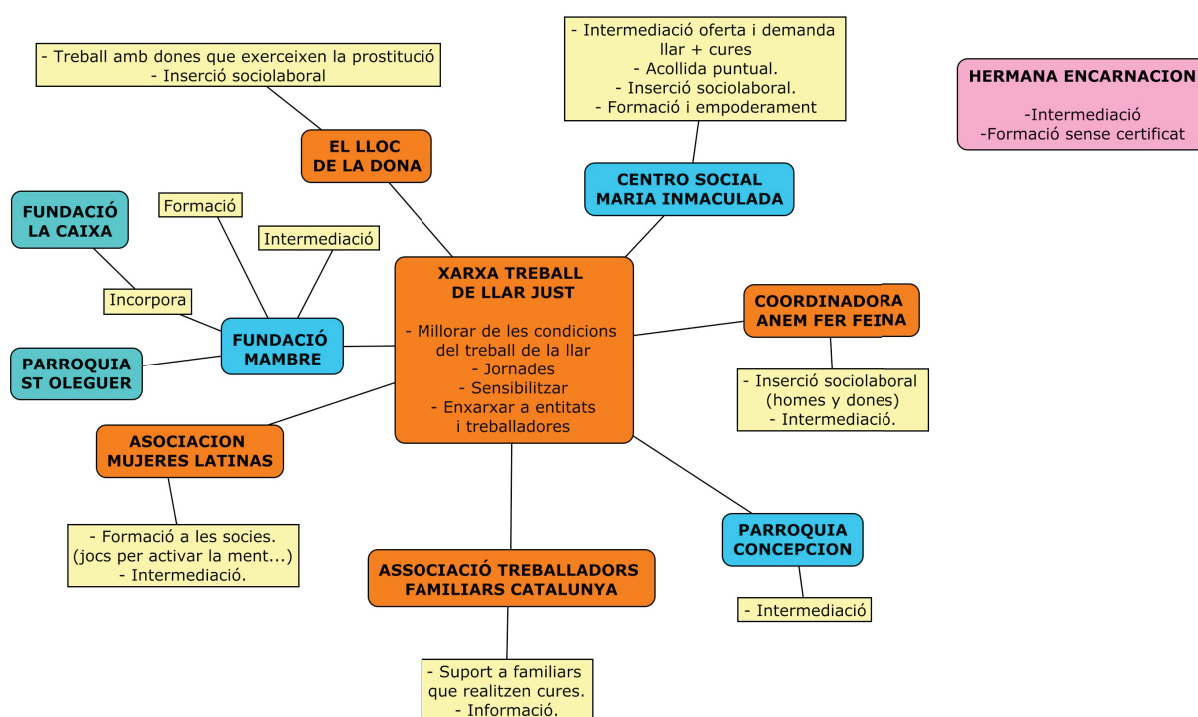
Cobertura insuficient
dels serveis públics,
principalment SAD

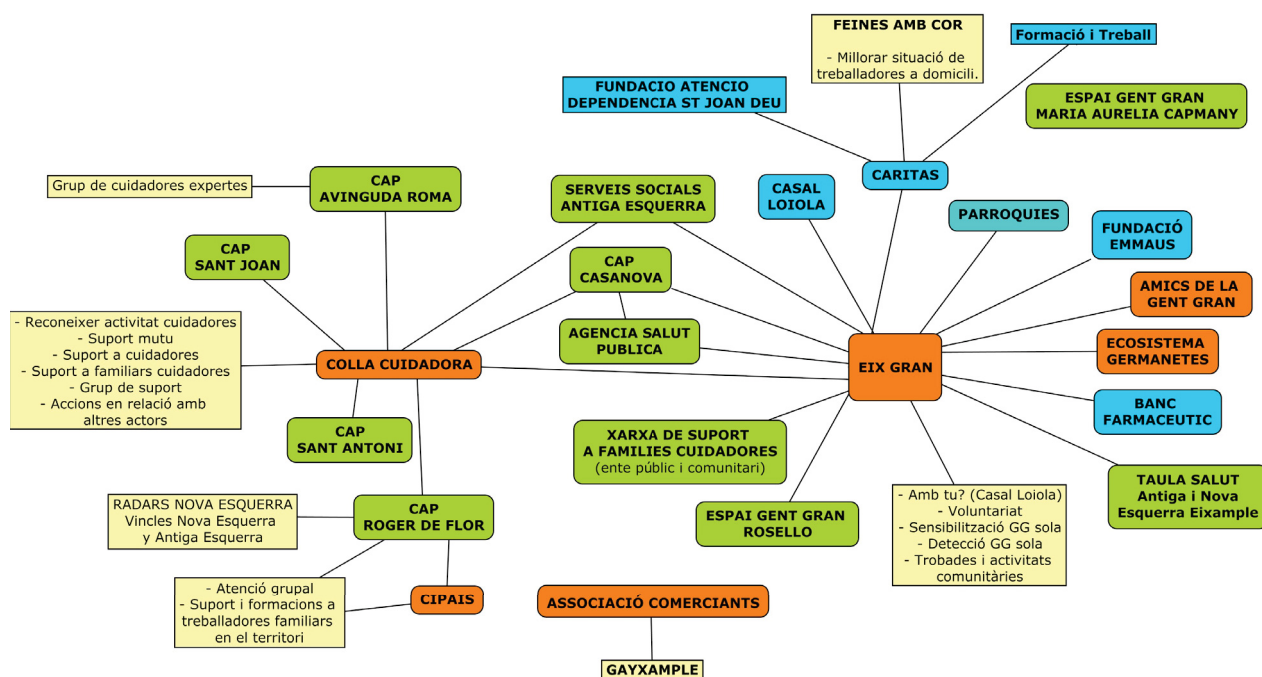
Necessitat de suport de
cura a la persona familiar
cuidadora

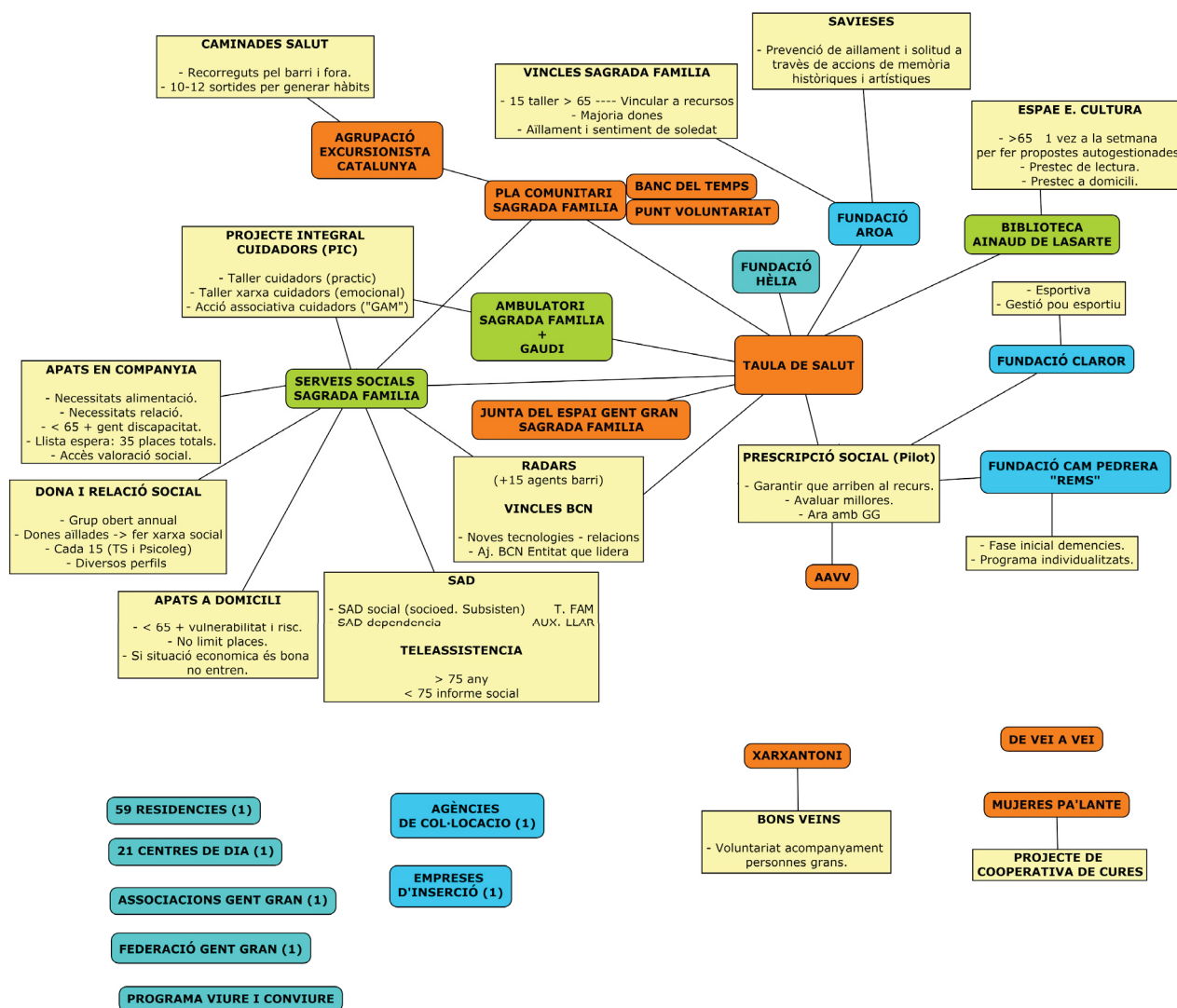

5

Mapa agents

6

Metodologia de l'estudi i Accions realitzades

La metodologia que s'ha fet servir ha estat:

Anàlisi fons estadístiques i estudis previs

Treball de camp:

- 11 Entrevistes en profunditat a serveis i equipaments públics, entitats que treballen amb el col·lectiu de gent gran i/o el col·lectiu de treballadores de la llar i cures, sindicat.
- 3 sessions amb xarxa comunitària eixgran
- 10 qüestionaris persones treballadores de la llar i les cures
- 1 presentació persones treballadores de la llar i les cures
- 1 focus grup amb persones treballadores de la llar i les cures
- 1 sessió amb entitats i serveis per elaborar mapa actors
- 20 qüestionaris persones grans cuidadores
- 1 sessió de dinàmica grupal amb gent gran sola
- 1 acció al carrer per detectar condicions dones treballadores de residències

Accions realitzades:

06/10/17	Reunió bcn Activa
18/10/17	Entrevista Serveis socials Antiga esquerra eixample
19/10/17	Reunió consellera districte
23/10/17	Reunió consell assessor projecte
30/10/17	Reunió Eixgran
02/11/17	Reunió Districte-BCN Activa
03/11/17	Entrevista PDC Sagrada Família, casal barri espai 2010. Projecte voluntariat
15/11/17	Reunió Centre social Maria Immaculada
16/11/17	Reunió responsable Colla Cuidadora. Qüestionari
20/11/17	Qüestionaris persones cuidadores familiars
20/11/17	Enquestes espai públic treballadores
21/11/17	Reunió eixgran
21/11/17	Enquestes espai públic treballadores
22/11/17	Entrevista Anem per feina i Xarxa Treball Just
22/11/17	Presentació projecte persones treballadores cures
23/11/17	Col.laboratori
29/11/17	Entrevista Càrites. Responsable gent gran i responsable bosses de treball
30/11/17	Entrevista Fundació Aroa
05/12/17	Sessió Mapa actors proveïment cures eixample
05/12/17	Enquestes espai públic treballadores
11/12/17	Preparació Dinàmica projectes comunitaris gent gran amb Eix gran
14/12/17	Col.laboratori
18/12/17	Dinàmica projectes comunitaris gent gran amb Eix gran
03/01/18	Reunió bcn Activa
04/01/18	Entrevista Fundació Mambré
08/01/18	Acció treballadores cures de CCOO i qüestionaris a treballadores
11/01/18	Col.laboratori
17/01/18	2ª Sessió eixgran
18/01/18	2ª sessió persones treballadores
19/01/18	Entrevista amb CCOO
24/01/18	Sessió grup de gent gran projecte F.Aroa
31/01/18	Reunió F Mambré per projecte Incorpora
31/01/18	3ª sessió eixgran
01/01/18	Entrevistes Casals de gent gran
16/02/18	Entrevista treballadora social CAP Roger de Flor

7

Documentació consultada

- Mesura de govern per una democratització de la cura, 2017-2020. Regidoria de Feminismes i LGTBI, Economia Cooperativa, Social i Solidària i Consum de l'Ajuntament de Barcelona.
- Manifest del Consell Municipal d'Immigració de Barcelona per la Dignificació del treball de la llar i les cures. 2017
- Dinamització de processos de desenvolupament de l'Economia Social i Solidària a l'Eixample. Ajuntament de Barcelona, Comissionat d'Economia Cooperativa, Social i Solidària i Consum i de Barcelona Activa. 2017
- Anàlisi jurídic i accions comunitàries. Economia de cures a les llars a la ciutat. Autores: Ana Muñoz i Guardeno, Anna Fernández Montes, Mireia Utzet Sadurní. 2017
- Informe estadístic del districte de l'Eixample. Juny 2017. Gabinet Tècnic de Programació. Departament d'Estudis i Programació. Ajuntament de Barcelona.
- Informe estadístic del barri Antiga Esquerra de l'Eixample. 2017. Departament d'Estudis i Programació. Ajuntament de Barcelona.
- Informe estadístic del barri Sagrada Família. 2017. Departament d'Estudis i Programació. Ajuntament de Barcelona.
- Informe residències. una fotografia del nostre sector.CCOO. Federació Sanitat.
- Informe «Perill, explotació laboral de persones estrangeres» 2016 AMIC-UGT DE CATALUNYA
- Documentació disponible al web del consell municipal d'immigració i grup de treball per la dignificació de les cures.
- VI convenio marco estatal de servicios de atención a las personas dependientes y desarrollo de la promoción de la autonomía personal
- IV conveni col.lectiu d'empreses d'atenció domiciliària de catalunya.
- El cuidado como eje vertebrador de una nueva economía.Cristina Carrasco Bengoa. 2012
- A la deriva (por los circuitos de la precariedad femenina). Colectivo precarias a la deriva. 2003. Traficantes de sueños.
- Subversión feminista de la economía. Aportes para un debate sobre el conflicto capital-vida. Pérez Orozco, Amaia. 2014. Traficantes de sueños.

www.labcoop.coop